Hibrid konfrontáció ≠ háború. Miért veszélyes minden orosz akcióban a NATO–orosz háború előszobáját látni?

Az elmúlt időszak szabotázsakciói, kiberműveletei, GPS-zavarásai, légtérsértései és kritikus infrastruktúrát érintő incidensei nyomán egyre gyakrabban jelenik meg az az értelmezés, hogy Oroszország már „háborút folytat" Európa ellen, s a balti államok lehetnek a következő orosz támadás célpontjai. E fenyegetés komolyan vétele sem indokolja azonban a hibrid konfrontáció, a katonai fenyegetés és a közvetlen háborús szándék összemosását.

A hibrid konfrontáció valós – de nem azonos a háborúval. Oroszország a NATO- és EU-tagállamokkal szemben tartós hibrid konfrontációt folytat. Eszközei a szabotázs, kiberműveletek, elektronikai zavarás, információs manipuláció és a kritikus infrastruktúrák elleni akciók. Célja a társadalmak destabilizálása, a sebezhetőségek feltárása, a reakciók tesztelése és Ukrajna támogatásának költségesebbé tétele lehet. Mindez azonban önmagában nem bizonyítja azt, hogy Moszkva döntést hozott volna egy NATO-tagállam elleni katonai támadásról. A hibrid eszközök egyik stratégiai előnye éppen az, hogy lehetővé teszik a nyomásgyakorlást a nyílt fegyveres konfliktus magas költségei nélkül. A háborús küszöb tudatos megközelítése ugyanakkor növeli a téves helyzetértékelés és a nem szándékolt eszkaláció kockázatát.

Három dolgot nem szabad összekeverni. Meg kell különböztetnünk a hibrid konfrontációt, vagyis a fegyveres konfliktus küszöbe alatti tartós ellenséges tevékenységet; a hibrid eszkalációt, amikor az akciók intenzitása vagy pusztító hatása növeli a katonai válasz kockázatát; valamint a fegyveres támadást, amely már a kollektív védelem keretén belül a katonai válaszadás kérdését veti fel. A NATO sem tekint automatikusan minden hibrid- vagy kiberműveletet fegyveres támadásnak. Egy jelentős vagy több, kumulatív hatású hibrid támadás elérheti ugyan ezt a szintet, de erről a szövetségesek az adott helyzet alapján döntenek. A különbségtétel nem gyengeség, hanem az eszkalációs kontroll része.

Képesség, tevékenység és szándék. A stratégiai értékelésben külön kell választani a képességet, a megfigyelhető tevékenységet és a politikai szándékot. Az első kettő nem bizonyítja automatikusan a harmadikat. Összemosásuk olyan gondolkodási csapdához vezet, amelyben minden újabb incidens egy előre feltételezett NATO–orosz háború újabb bizonyítékává válik.

A Baltikum nem Ukrajna. Különösen félrevezető az az analógia, amely szerint Grúzia és Ukrajna után szükségszerűen a balti államok következnek. Grúzia 2008-ban és Ukrajna 2014-ben, illetve 2022-ben nem rendelkezett NATO kollektív védelmi garanciával. Észtország, Lettország és Litvánia viszont igen. Egy ellenük indított támadás ezért nem egyszerűen újabb regionális háború, hanem a NATO elrettentési és kollektív védelmi rendszerének próbája lenne. Finnország és Svédország csatlakozása a NATO számára kedvezőbbé tette a térség katonaföldrajzi helyzetét. Oroszország továbbra is képes elektronikai hadviseléssel, drónokkal, szabotázzsal és más eszközökkel költségessé és bizonytalanná tenni a balti térség működését. Ez más stratégiai forgatókönyv, mint Ukrajna 2022-es inváziója.

A veszélyt kalibrálni kell, nem kisebbíteni. Mindez nem jelenti azt, hogy egy NATO elleni orosz katonai támadás lehetőségét figyelmen kívül lehet hagyni. A kisebb valószínűségű, de súlyos következményekkel járó forgatókönyvekre is fel kell készülni. A helyes válasz az egyidejű elrettentés és az ellenálló képesség (reziliencia) megerősítése: hiteles katonai védelem, szövetséges jelenlét, kritikus infrastruktúra-védelem, hírszerzési együttműködés, kibervédelem és társadalmi ellenálló képesség. Ehhez stratégiai kommunikációs fegyelem is szükséges: ha minden drónincidens, kábelszakadás, kibertámadás vagy szabotázsakció után a világháború lehetőségéről beszélünk, elveszítjük az orientációs képességünket.

Mikor változna meg az értékelés? A közvetlen katonai támadás kockázatának növekedésére akkor kellene következtetni, ha a hibrid műveletek katonai előkészületekkel kapcsolódnának össze: orosz erőösszevonással a NATO határainál, háborús méretű logisztikai és egészségügyi előkészületekkel, jelentős mozgósítással, parancsnoki struktúrák és légi-rakétaerők átcsoportosításával, illetve a hibrid akciók katonai műveleti célok köré szervezésével.

Tehát nem abból kell kiindulni, hogy a NATO–orosz háború elkerülhetetlen, hanem abból, hogy megfelelő elrettentéssel elkerülhetővé kell tenni. Az orosz hibrid konfrontációt komolyan kell venni – de éppen komolysága miatt pontosan kell megnevezni.

2026. szeptember 25.